

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2013/59
Karar Sayısı : 2013/68
Karar Günü : 28.5.2013
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Batman İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 11.1.2011 günlü, 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14. maddesi ile değiştirilen 110. maddesinin birinci fıkrasının, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Davacı tarafından, Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine açılan tazminat talepli tam yargı davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali ve yürürlüğünün durdurulması için başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 11.1.2011 günlü, 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değiştirilen ve itiraz konusu kuralı da içeren 110. maddesi şöyledir:

'Görevli ve Yetkili Mahkeme

Madde 110- (Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.) İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN ve M. Emin KUZ'un katılımlarıyla 28.5.2013 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dava dosyası ve ekleri, Raportör Berrak YILMAZ tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz yoluna başvuran Mahkemede ki bakılmakta olan dava ise itiraz konusu kural nedeniyle adli yargıda görülebilecek bir davadır. Dolayısıyla bakılmakta olan dava, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin görev alanına girmemektedir. Buna göre, itiraz yoluna başvuran Mahkemede, yöntemine göre açılmış bir dava bulunmadığı gibi kuralın uygulanması sonucu görevsizlik kararı verilecek olması da bu durumu değiştirmemektedir.

Başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Burhan ÜSTÜN, Muammer TOPAL ve M.Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

IV- SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 11.1.2011 günlü, 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14. maddesi ile değiştirilen 110. maddesinin birinci fıkrasının, başvuran Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Burhan ÜSTÜN, Muammer TOPAL ile M. Emin KUZ'un karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 28.5.2013 gününde karar verildi.

Başkanvekili	Başkanvekili	Üye
Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN	Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

Başvuruda bulunan Batman İdare Mahkemesi, 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 11.1.2011 günlü, 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değiştirilen 110. maddesinin, işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğine, zarar görenin kamu görevlisi olmasının bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemeyeceğine ve hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümlerinin uygulanacağına ilişkin birinci fıkrasının iptali için başvurarak, söz konusu davaların adli yargıda görülmesinin Anayasa'ya aykırılık oluşturduğunu ileri sürmüştür.

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Eldeki işte, davacı şirketin sigortalısına ait aracın şoförünün sevk ve idaresindeki aracın, yol yapım ve bakım çalışmaları nedeniyle devrilmesi ile meydana gelen trafik kazası sonucunda doğan zararın tazmini istemiyle açılan davada, Başvuran Mahkeme, söz konusu eylemin, idarenin 2918 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen sorumluluğundan kaynaklandığından bahisle 21.6.2012 günlü, E:2012/4201 ve K:2012/4555 sayı ile görevsizlik kararı vermiş, ancak itiraz üzerine Diyarbakır Bölge İdare Mahkemesince verilen 31.12.2012 günlü E:2012/1315 ve K:2012/1458 sayılı kararla itiraz kabul edilerek dosyanın Başvuran Mahkemeye geri gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir. Başvuran Mahkeme, Diyarbakır Bölge İdare Mahkemesince verilen karara karşı ısrar, itiraz veya temyiz olanağı da bulunmadığından, bakılmakta olan davanın esası hakkında karar vermekle yetkili ve görevli hale geldiğini, bu nedenle itiraz konusu kuralın uygulanacak kural niteliğinde olduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak, Başvuran Mahkeme, davanın adli yargıda görülmesini öngören itiraz konusu kuralı uygulayarak, görevsiz olduğu sonucuna varmış, ancak, itiraz mercii tarafından kararının bozulması üzerine yaptığı yargılama sırasında kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla iptalini istemiştir.

Kamu düzenini ilgilendirmesi nedeniyle her mahkeme öncelikle görevini belirleyen kuralı uygulayarak sonuca varacaktır. Bu konuda, Mahkeme'nin adli veya idari yargıda görevli herhangi bir mahkeme sıfatıyla hareket edip etmemesinin önemi yoktur. Olumlu veya olumsuz yöndeki göreve ilişkin kararların, itiraz konusu kurala dayanılarak verilmesi, o kuralın uygulanacak kural kabul edilmesi için yeterli nedendir. Bu nedenle özellikle görevle ilgili kurala yönelik itiraz başvurularının başvuran mahkemenin yetkisiz olmasından bahisle reddine karar verilmeyip esasının incelenmesi gerekir. Aksine bir düzenleme bulunmadığı halde, olumsuz uygulamaların konusunu oluşturan kurallar için itiraz yoluyla başvuru yolunun engellenmesi, Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Yasa'nın 40. maddesi ile bağdaşmaz.

Esas Sayısı : 2013/59
Karar Sayısı : 2013/68

Ayrıca, eldeki işte, soyut nitelikte göreve ilişkin kuralın iptali istemi sözkonusu olmadığı, Başvuran Mahkemenin itiraz konusu kuralı uygulayarak görevsizlik kararı vermesine rağmen itiraz merciinin bu kararı bozmasından sonra itiraz yoluna başvurduğu gözetildiğinde somut başvuru açısından işin esasının incelenmesinde bir zorunluluk bulunduğu da açıktır.

Açıklanan nedenlerle esasın incelenmesine geçilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Başkanvekili

Başkanvekili

Üye

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Burhan ÜSTÜN

Üye

Üye

Muammer TOPAL

M.Emin KUZ